Title of Mss. Sani Subhas
Language : As Panchali
No. of Folios: 40
Materials : PQ —
Conservation: Preventive/Curative
Performed by KKHL, MCC: GU
National Mission for manuscripts,
New Delhi,
Date : 29.10.06 ku.

মুক্তাৱলী

শান-~~প্ৰবন্ধ~~

(মুলৰ পৰা শ্ৰীশ্ৰী যুত ভুবনহাঁস দেৱ

সংকলিত-

~~উধলাবন্ধৰ সংগ্ৰহ~~।

~~ভেলা~~ ভেলা গুৰিকাৰ

শ্ৰীযুত গদাধৰ দেৱ গোস্বামী দ্বাৰা প্ৰকাশিত।

উধলাবন্ধৰ ৰওমগাঁও - আসাম।

মূল্য ২ দুই অনা মাত্ৰ।

All rights reserved.

শানি প্ৰদীপ - পদ্যাৱলী / কাব্য / অসমীয়া /

২৯.২ x ১১.৫ চেমি / ১৪ পাতৰ ৪০ পৃষ্ঠা

শ্রীশ্রী৺ দৌল গোবিন্দ । শ্রীশ্রী৺ জয় গোবিন্দ

শ্রীকৃষ্ণং সচ্চিদানন্দং গোবিন্দং জগদীশ্বরং । অভয়ং জগদ্যাদিং দৌল গোবিন্দ দেবকং ॥

জখলাবন্ধা সত্ৰ । নগাঁও - আসাম ॥

পাতনি

এই পুঁথি খানি সকলো সম্প্ৰদায়ৰ লোকে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে । শনিগ্ৰহ বৰ মুখ্য উগ্ৰ দেৱতা ; এওঁ বিতুষ্ট হলে অকত সুখ-শান্তি নথাকে, নানা ৰূপে দুঃখ-ক্লেশ ঘটাই থাকে । এতেকে তদুপশমৰ জন্যে শনিবাৰে ৰাতি সভা পাতি শক্তি মতে উপহাৰ - মাহ-চাউল - তিলৰ মিঠৈ প্ৰভৃতি নৈবেদ্য গোটাই বহি পুঁথি পাহি নাম গাই সেৱা ধৰিব । অবশ্যে শনি দেৱতা তুষ্ট থাকিব । যদি সভা পাতি সেৱা ধৰিবলৈ অক্ষম হয়, তেন্তে ৰাতি অকত কেৱল পুথি পাঠ কৰিলেও গ্ৰহে পীড়িব নোৱাৰে । এতেক জেহোৰ সুবুদ্ধি কৰি এই দোকাটোপোৰ

শাস্ত্ৰ খানি ~~[illegible]~~ শ্ৰমসাধি সহিতে আস উদ্ধৰ । নিতোৰ কাকান্দা । ৫

শ্ৰীশ্ৰী কৃষ্ণায় নমঃ ॥ শ্ৰীশ্ৰী শনিগ্ৰহায় নমঃ ॥ অথ শ্লোক ॥ নাৰায়ণং নমস্কৃত্য নৰঞ্চৈৱ
নৰোত্তমং । দেৱীং সৰস্বতীঞ্চৈৱ ততো জয় মুদীৰয়েৎ ॥ নমঃ কৃষ্ণায় নীলায় শিখিকণ্ঠ
^ পীতাম্বৰ চয় প্ৰণম্য ৰবিস্থলো
নিভায় চ । নমো নীলময়ূখায় নীলোৎপল নিভায় চ ^ ॥ অথ বন্দনা ॥ জয় জয়
প্ৰনামো হো কৃষ্ণ নাৰায়ণ । দুঃখিতৰ বন্ধু তুমি পূৰ্ণ ভগবান ॥ গ্ৰহৰূপে নানা দেৱ
৭। ভৈলাহা আপুনি । বিঘ্নকৰ্ত্তা বিঘ্নহৰ্ত্তা প্ৰভু দীনমনি ॥ মিনতি কৰিলো মই ধৰিয়া ।
চৰণে । বুদ্ধি জ্ঞান দিয়া মোক চিন্তো এক মনে ॥ তুমি গজানন দেৱ বিঘ্ন-বিনাশন । সৰ্ব্ব
কৰ্ম্মে ফলদাতা প্ৰভু সনাতন ॥ নমো মাতৃ দাক্ষায়নী দৰিদ্ৰ-জননী । দয়াময়ী কৃপা
ময়ী শঙ্কৰ ঘৰিনী ॥ বন্দো দেৱ দিবাকৰ সম্পদ আকৰ । চৰনত পাৰিময় কৰিলো

কাতৰ ॥ গ্ৰহভয় বিষ্টভয় নাশক মুৰাৰী । অনন্ত ব্ৰহ্মাণ্ড গতি বন্দো শীৰে ধৰি ॥
নমো দেবি সৰস্বতী মাতৃ কণ্ঠে স্থিতি । জ্ঞান বুদ্ধি দিয়া মোক কৰিলো মিনতি ॥ ক্ষুদ্ৰ বুদ্ধি
জ্ঞান মোৰ পাপে মতি সদা । আসখ্যাৰ চৰণত প্ৰনতি সৰ্ব্বদা ॥ সবাহাকে বন্দো ময়
4 শীৰত তুলিয়া । গ্ৰহু কথা ৰচিবাক ~~মোক~~ শক্তি দিয়া ॥ শনি গ্ৰহ দুষ্ট গ্ৰহ জগতে জানই ।
যাহাক ~~বিশ্বীৰে~~ পীড়িৰে ভিতো তৰনী নহই ॥ মুল শাস্ত্ৰ দেখি ময় পয়াৰে ভাঙ্গিলো । শনি ~~গ্ৰহ~~ উপ
শম ~~বুজি~~ টুটু প্ৰকাশ কৰিলো ॥ পাদ মূলে একবাৰ দেখা বন্ধুগণ । বিভিন্ন দেখিলে মোক
কৰিবা নিন্দন ॥ দোষাদোষ হয় যদি মোহেৰ পদত । ক্ষমা কৰা সাধু জন মিনতি সবাত ॥
কাহিনী ৰচিতে ময় কৰো আৰম্ভন । গ্ৰহ দেৱতাক আৰে পশিলো শৰণ ॥ অথ কথা ॥

পূৰ্ব্বে এক বিপ্ৰ ছিল নামত শ্ৰীহৰি । বেদজ্ঞ সুজন সিতো ফুৰন্ত বিহাৰী ॥ শান্তশীল
বিত্তহীন অতি নিষ্ঠাবান । নগৰে ধামিয়া ফুৰে বিপ্ৰ সত্যবান ॥ ঘৰে ঘৰে ভিক্ষা
কৰে উদৰ কাৰণে । বহুকষ্টে পৰিয়াল সৰ্ব্বদা পোষণে ॥ নিৰন্তৰে ধৰ্ম্মে মন চিন্তে
গদাধৰ । ৰাখন্ত গোবিন্দে তাঙ্ক ধৰ্ম্মৰ আধাৰ ॥ অতিথিৰ সেৱা দ্বিজে কৰে অনুক্ষণে ।
৩। খুজি মাগী দ্ৰব্য আনি অতিথি পুজন ॥ ভাৰ্য্যা স্বামী উভয়ৰ দুঃখ সীমা নাই । দুঃখত
থাকিয়া সদা ধৰ্ম্মক চিন্তই ॥ অতিকষ্টে দিন যাই অপুত্ৰি ব্ৰাহ্মণী । গৰ্ভৱতী ভৈল
পূণ্যে বিপ্ৰৰ ঘৰিণী ॥ শুভক্ষণে প্ৰসৱিল দ্বিজৰ নন্দন । দেখিয়া হৰষিত হৈলা ~~[illegible]~~ ব্ৰাহ্মণী
ব্ৰাহ্মণে ॥ শ্ৰীসুশৰ্ম্মা নাম দিলা যোগ অনুসাৰি । দিনে দিনে বাঢ়ে শিশু আনন্দ লহৰী ॥

+ বাই সাংসা কৰি তিপ্ৰ পুত্ৰটি কৰিলা। কোনো মতে সিন্ধু সুহৃতে থাকি তেও [illegible] সাতিনুপ ভিজা

পাঠশালী নিল দিয়া পৰম যতনে। বিদ্যাভ্যাস কৰে পুত্ৰ সুশীতি পালনে॥

দৈৱ বলে ধৰাতলে ফলিব সমস্তে। অল্পদিনে শিখিলন্ত কহিলো হো নিস্তে॥

পূৰ্ণ বিদ্যা দেখি পিতা আনন্দিত মন। ঘৰে ৰাখি ছাত্ৰ আনি পালিব নন্দন॥ ব্ৰাহ্মণৰ

ইচ্ছা পুনি নভৈল সিমতে। বহু বিদ্যাবান হুত বিখ্যাত দেশতে॥ গোবিন্দক চিন্তি সিতো ভাবনা

নাহাৰান্দি ভ্ৰমে

৪। কৰিলা। দেশ ফুৰিবাক পুত্ৰে মনক মেলিলা॥ নানা দেশ [illegible] থাকে নিৰন্তৰ।

সুখ মোক্ষ পায় তীৰ্থ বিহাৰে অপাৰ॥ সানে দুৰ্গা [illegible] কৰে [illegible] নিস্তাৰ॥

কিমতে লভিবো আৰে দেৱ পীতাম্বৰ॥ শনিৰ দশাত ভৈলা দুৰ্গতি বহুত। গৃহে

পিতা মাতা মৃত্যু শুনিলা তথাত॥ বাৰ্তা শুনি গৈলা বাই গয়াধামে শ্ৰাদ্ধ। কৰিলা

সুকীৰ্তি কৰ্ম্ম ভৈলন্ত প্ৰসিদ্ধ॥ বিবিধ নিৰ্ণয়ে [illegible] গ্ৰন্থ ভৈলা বৰ। চালনেক পুত্ৰ হৈয়া

ভৈল ৰাজাৰ ॥ চম্পকভৱনে সিতো পূজিত ভৈলন্ত। শাস্ত্রে পটু বটু বিপ্র ৰাউহলে
দেখন্ত ॥ বিদ্যাবান জ্ঞানবান ৰাজায়ে দেখিলা। পুত্র দুই পাঠ জন্যে নগৰে ৰাখিলা ॥
দুঃখৰ দুৰ্গতি শেষ কৰিলন্ত হৰি। ভাবিলা অন্তৰে দ্বিজ হৰষিত কৰি ॥ ৰাজঘৰ
পাৰিপাটী দেখিয়া ব্ৰাহ্মণে। পুলকিত হৈল মন ৰহিয়া তেখনে ॥ দিনে দিনে বহু খাদ্য
৫। ৰাজায়ে জোগান্ত। গ্ৰহ দোষে অলক্ষিতে শনিয়ে হৰন্ত ॥ কোনো দিনে সুখ নাই ভাবে
মনে মনে। ঠাকুৰ লোতকে দ্বিজ থাকন্ত ভৱনে ॥ শনিগ্ৰহে মনে হানি বালকৰ বোলে।
উপাস্থিত ভৈলা আৱে দ্বিজ স্থানে শেষে ॥ মনোহৰ কলেবৰ বালকৰ দেখি। অহ্লাদে জৰল
মন উল্লাসিত আঁখি ॥ সন্তোষে সুধিলা দ্বিজে কি হেতু গমন। সিদ্ধি হৈবে আকিঞ্চন কোয়া

বাল্যাবধি ॥ ~~[illegible]~~ শীঘ্ৰ-বেশী শনি গ্ৰহে বচন বুলিলা । সঠিকে কহিবো মই প্ৰণাম কৰিলা ॥
বিদ্যাবিন মহাবিন নভৈল মোহোৰ । শিখিবাক মতি মোৰ গুৰুৰ তোমাৰ ॥ তেবাশ্ৰিতে
থাকি মই বিদ্যা শিখোঁ আত । দক্ষিণা কৰিয়া পৰে চলিবো সম্প্ৰতি ॥ বৰন কৰিবো
মই শিক্ষাগুৰু বুলি । নানা শাস্ত্ৰ শিক্ষা দিয়া পেৰিবা সমূলি ॥ তথাস্তু বুলিয়া
৬। দ্বিজে হৰ্ষে ৰাখিলন্ত । বিদ্যাৰম্ভ দিয়া তাঙ্ক লগতে ৰাখন্ত ॥ প্ৰথম আখ্যান ইতো—
সমাপতি ভৈল । ~~[illegible]~~ অমূল্য পুৰাণ কথা শুনিদোষ গেল ॥
দণ্ডাৰি ॥ ~~[illegible]~~ শনিৰ সহিতে, বেদবিধি মতে, দিলন্ত শিক্ষা মিমাংসা । ন্যায় আয়ুৰ্বেদ,
ধনুৰ্বেদ ভেদ, কৰন্ত বিপ্ৰে প্ৰশংসা ॥ সাংখ্য পাতঞ্জল, বিদ্যা সুত্ৰাজুল, পূৰ্ব প্ৰাজ্ঞ

আদিযত । গন্ধৰ্ব্বৰ বিদ্যা, বৈশেষিক আদ্যা, শিখিল ~~অপৰ~~ সমস্তৰ মত ।। অবিৰতে পাই,
পণ্ডিতৰ আহি, ধৰন্ত শনি দেৱতা। বিপ্ৰয়ে দেখিলা, মনতে গুনিলা, বুদ্ধিৰ ভাব উগ্ৰতা ।
চতুঃষষ্টী দিনে, ভৈলন্ত প্ৰবীণে, বিস্ময় দেখিলা দ্বিজে । নুহি যেক নৰ, বুজিলো হো বৰ,
শক্তি অলৌকিক ধৰে ।। এহি গুনি মনে, গোবিন্দ গোপনে, সত্য কৰি কোৱা মোতে ।
৭। শিশুৰূপে তুমি, দেখো ~~অবিকাৰ্য্য~~ বিশ্ব স্বামী, দক্ষ দ্বিজ মহামতে ।। পৰিচয় দিয়া, লেজালিবো কায়া,
লেজালো তোমাক মই ।। দ্বিজ বাক্য শুনি, কহিলন্ত শনি, কহিবো কথা নিশ্চই ।।
জানা মহামুনি, মোৰ নাম শনি, ভুঞ্জিলো দশাৰ ভোগ । তোমাৰ ঘৰত, থাকিছো
সতত, ইথানে কৰো উদ্যোগ ।। শুনি দ্বিজে পাছে, শনিলন্ত কাছে, তুমি গ্ৰহ চূড়ামণি ।

যাহাক ধৰিবা, বংশক নাশিবা, প্ৰভু গ্ৰহ অগ্ৰগণি। যদি কৰা দায়া, দক্ষিণা খুজিয়া,
বিদায় দিবো তোমাক। শনি বোলে দিবো, দক্ষিণা কৰিবো। বাৰ্ত্তা ~~কথা~~ কোৱা মোক।
দ্বিজে হৰিষ মনে, কহিল তেখনে, মোৰ শনিদশা শেষ। বহু ক্লেশ ভোগি, দেশ হৈলো ত্যাগী,
বিস্তাৰ কৰা বিশেষ। তুমি শনি গ্ৰহ, কৰা অনুগ্ৰহ, মোৰ ৰিষ্ট কৰা নাশ। তোমাক
৮ দেখিতে, ধনতে সুখতে, সাক্ষাতে কৰা বিকাশ। এহি মোৰ আশা, পূৰ্ণ ভৈল তাহা,
বিদায় দিলো তোমাক। শনি হুৱে পাছে, বুলিলন্ত কাছে, তথাস্তু বুলিলো বাক। কিন্তু
দশ দণ্ড, ভোগ হৈল মন্দ, আশা পূৰ্ণ হৈব পৰে। জাহ্নবী পুলীনে, কৃষ্ণে মতি লীনে,
যোগধ্যান কৰা মোৰে। মই ধ্যানভঙ্গে, পাৰিবে বিপাঙ্গে, কহিলোহো সত্য বাণী।

ভৈলা অন্তৰ্দ্ধান, শুষ্ক দ্বিজ মন, শুনিলা বাক্য কাহিনী ॥ দ্বিতীয় আখ্যান ॥ ভৈল

অসমা [redacted]পন, চিন্তিবে লাগিলা দ্বিজে ॥ যোগ অসুৰক্ষিত [redacted], শনি আজ্ঞা [redacted] ভৈলা, যোগ ধ্যানে

শনি ভয়ে ॥ দোষ পৰিহৰোক, তজিলো তোমাক, দ্বিজ শুনহা মে কই। পাতক ছাৰোক,

কৃষ্ণ বুলিয়োক, [redacted] পুজিবা শনি নিশ্চই ॥ ॥ ছন্দ ॥ অথ পয়াৰ ॥ আৰে শুনা সাধু বৰ কৰি

৭/ অৱধান। বিপ্ৰৰ কিৰূপে গতি লভিল তখন ॥ ধ্যান যোগ আৰম্ভিলা কৰিয়া যতনে।

দৈব বশে ভঙ্গ হৈল শনিৰ কোপনে ॥ ধ্যান কৰিবাক লাগি যিমতে কহিলে। শুভকাল

আইল ভাবি হেলেন কৰিল ॥ দশদণ্ড গত ভৈল ভয় নাহি আৰ। ইলো জোৰ ধ্যান ভঙ্গ ভৈল

দ্বিজৰ ॥ তপোবনে [redacted] হৈতে আৰ যোগ ভঙ্গ হৈই। কুমতি দেখিয়া শনি কোপিত থাকই ॥

মোহোৰ বচন হেলিল ব্ৰাহ্মণে ঢাকন্ত । ক্ষমা নকৰোহো আৰ শানিয়ে শুনন্ত ॥ মায়া
সুবিদ্যাৰ কৰি শাস্তি দিবো অতি । শুনিয়া ৰহিল শানি দেখিয়া সম্প্ৰতি ॥ আনন্দে ৰহিলা
বিপ্ৰ ৰাজাৰ ভৱনে । ৰাজপুত্ৰ শিক্ষা দিলা পৰম নিপুনে ॥ শানিয়ে কপট কৰি হৰে
দুই পুত্ৰ । মায়া মুণ্ড কৰি শনি দেখালে চৰিত্ৰ ॥ দ্বিজ কোলে পুত্ৰ মুণ্ড শানিয়ে
১০। ৰাখিল । কান্দিয়া বিস্মিত লোক হাহাকাৰ ভৈল ॥ মৃতবৎ ভৈল দ্বিজ দেখিয়া
অৱস্থা । বিধি কিনো কৰে মোক শেদেখো ব্যৱস্থা ॥ চক্ষুনীৰ বহি জাই দ্বিজৰ
গালত । দুলস্থুল ভৈল দেশ জনালে ৰাজাত ॥ এমন অদ্ভুত বাৰ্ত্তা শুনিলা ৰাজায়ে ॥
মন দুঃখে ৰাজা ৰানী বৃদ্ধ অতিশয়ে ॥ গঙ্গাতীৰে যাত্ৰা শানী তথাতে চলিল ।

পুত্ৰ মুণ্ড বিপ্ৰ কোলে ৰাজায়ে দেখিল ॥ মহা শোকে কান্দি ৰাজা বুলিলা বচন ।
পুত্ৰ খুনি ভণ্ড যোগী তুমি নিদাৰুণ ॥ কৰি বেদাচাৰ তুমি মাৰিলা পুত্ৰক । সদাচাৰী
ভক্ত বেশে দেখাণ্ড লোকক ॥ বিদ্যানিধি জ্ঞানময় পুত্ৰক সঁপিলো । মুণ্ডচ্ছেদ ৰাখে
কোলে সাক্ষ্যাতে দেখিলো ॥ ধৰ্ম্ম বিপৰীত কাণ্ড দ্বিজ হন্তে ভৈল । মহা শোকে বুলি
১১। ৰাজা শুনে প্ৰতিফল ॥ দ্বিজক উচিত শাস্তি কৰিতে জুয়াই । শিশুবধি পাপি হতো জানিবা
সবাই ॥ মন্ত্ৰীক আদেশ কৰি ৰাজা গেলা চলি । হস্তে বান্ধি দিয়া দ্বিজ শাস্তিৰে নিকালি ॥
মহাক্লেশ কষ্ট পাই মনত গুণিলো । হাবিধি কিলো পাপে দুঃখ আৰে দিলা ॥ অশেষ
যন্ত্ৰণা ভোগী ভজে কৃষ্ণ পাদে । হৰি তুষ্ট হৈলা বিপ্ৰ উদ্ধাৰে আপদে ॥ ভক্তপ্ৰিয়

প্ৰভু দেৱ ধ্যানে তুষ্ট ভৈলা। ৰাজসুত পুনু আনি ৰাজগৃহে দিলা॥ পূৰ্ব্ব বাক্য স্মৰি
দ্বিজে শনি দশা জানি। একাদশ দণ্ড হন্তো ভৈল শুভক্ষণ॥ ৰাজাৰ ভৱনে ৰাণী পুত্ৰ
দেখি খৰে। অকাৰণে দিল কষ্ট দ্বিজক সমৰে॥ ভক্তিভাৱে ৰাজা মন্ত্ৰী সবেও
মিলিয়া। মায়াৰ বিস্ময় কৰ্ম্ম মনত বুজিয়া॥ দ্বিজক আদৰে আনি পূজে বৰ্দ্ধমান॥
৭৫ শনি দশা বুলি দ্বিজে প্ৰকাশে বচনে॥ নিজ কৰ্ম্ম ভোগ কভু নেজাই খণ্ডন। কহিলোঁ হে
সত্য বাণী নাহি পৰিত্ৰাণ॥ বুজি সুনি দেখি আৰে গ্ৰহক পূজিবে। তুষ্ট মনে শনৈশ্চৰে
ক্ষেমনে থাকিবে॥ শনিৰুষ্টে ৰাজ্য ভ্ৰষ্ট বুজা নৃপবৰ। ৰাজা প্ৰজা পাত্ৰ মন্ত্ৰী প্ৰত্যক্ষ
গোচৰ॥ দ্ৰব্য ভাৱে পূজা শনি ভক্তিভাৱ কৰি। মনোবাঞ্ছা পূৰ্ণ মনে থাকিবা বিহাৰি॥

* সন্তুষ্ট ভৈলেক ৰাজা দ্বিজ আজ্ঞা মাগী । বিধান দিবো হো বুলি চলন্ত আহানি ॥
ষোড়শোপচাৰে পূজা ৰাজা কৰা যুক্ত । শক্তি মতে দিবে পূজা সাংসাৰি মুবিক্ত ॥ *
এহি বুলি দ্বিজবৰ চলিলা ভবনে । মনে ধ্যান কৰি দ্বিজে শনি আবাহনে ॥ পূৰ্ব্ব
বাক্যে শনি দেৱ কৌমাৰ বেশত । উপস্থিত ভৈলা আসি বিপ্ৰৰ আগত ॥ শনৈশ্চৰ
দেখি বিপ্ৰে অতি মান্য কৰি । মধুৰ বচনে দ্বিজে বুলিলা গোহাৰি ॥ তোমাৰ কটাক্ষে
১৩। সব ভৈলো হো ধ্বংসন । দৃষ্টাতিত হৈয়া থাকে ভৈলো হো পুৰন ॥ দেৱপদ হাজিবাৰ
চম্পকৰ মতি । কিৰূপে পূজিবে ৰাজা তোমাক সম্প্ৰতি ॥ ৰাজ্যেশ্বৰ বিষাদনে
ঘটিছে সততে ॥ মহাভয় হৈয়া ৰাজা বিকল মনতে ॥ মোৰ আজ্ঞা মানা যদি
চলা ৰাজ্যে যাও । ৰাজাৰ আগত গৈয়া বিধান জনাও ॥ চম্পক ৰাজাৰ গৃহে
1.

মুনি বিপ্র গেল । উভয়ক দেখি ৰাজা প্ৰহৃসন ভৈল ॥ শ্ৰেষ্ঠাসন দিয়া ৰাজা
পাদে স্তুতি কৰে । প্ৰনতি মিনতি বহু কৰন্ত সত্বৰে ॥ পাদ্য অৰ্ঘ্য আচমান ফুলজল লই ।
জিজ্ঞাসিল তত্ত্বকথা চৰন পূজই ॥ বিপ্ৰে বোলে ৰাজা হৈতো সৰ্ব্বেশ্বৰ গ্ৰহ । যাহাৰ
পূজিলে গুচে দুঃস্বপ্ন নিগ্ৰহ ॥ আস্তেব্যস্তে কৰি ৰাজা কৰ যোৰ কৰি । লোকন্ত
১৪। পূজন বিধি মানকি সাদৰি ॥ বিধিক্ৰম কোয়া প্ৰভু প্ৰাণীৰ হেতুকে । পূজনে
কৰিবো ময় নিশ্চয়ে তোমাকে ॥ মিনতি শুনিয়া মুনি ৰাজাক বুলিলা । পূজা
তত্ত্ব ৰাজা অগ্ৰে প্ৰকাশিবে লৈলা ॥ শুনা ভক্ত ৰাজা আবে মোহোৰ বিধান ।
শিলাচক্ৰ আনিবাহা পূজা সন্নিধান ॥ তদাভাবে নবঘট স্থাপন কৰিবা । নৈবেদ্যাদি

× ঋতু
উপহাৰ অৰ্চ্চনে গোটাবি ॥ একে বৰণীয়া ফল পকাও বিধি নহয় । ৰম্ভা আম্ৰ
আতা বেল কঁঠাল গোটাই ॥ যথা কালে যথা ফল । মিঠা নাৰিকল ॥ তৰমুজ
খৰমুজ আদি [redacted] প্ৰাপ্য ফল ॥ শৰ্কৰা সন্দেশ যত শালিচুৰ্ন গুৰ । দধি দুগ্ধ মধু
১৫। ক্ষীৰ গোটাব প্ৰচুৰ ॥ ঘৃতযুক্ত মাতিমাহ হৰীতকী ঘৃত । সবাকো গোটাব ৰাজহা
মোহোৰ অমৃত ॥ লবঙ্গ এলাচি আৰু যত গুৱা মাৰি । জায়ফল কপুৰাক্ত তাম্বুল চোফাৰি ॥
দালচেনি মছলাদি সংগ্ৰহ কৰিব । গুৰু-তিনি লাড়ু কৰি যুগুতে স্থাপিব ॥ তেল সন্দেশ দগ্ধ
মীন আনিব যতনে । লক্ষী ঈশ্বৰ পদে কৃষ্ণ পুষ্পৰ পুজনে ॥ শনিবাৰে সন্ধ্যা কালে
আয়োজন কৰি । দৈবজ্ঞ আনিয়া লোক পুজিব সাদৰি ॥ যথা ভক্তি মতে যিতো নপাৰে

পূজিবে । যি মতে গোসাঁইৰ দ্ৰব্য তাপাতি ভক্তিতে ॥ উক্তি অনুসাৰি সেৱা কৰিবে ৰাজন ।
ঘৰৰ ভিতৰে পূজা নকৰে কখন ॥ চোতালত ৰভা পাতি ৰম্য স্থান সাজি । নানা
উপহাৰে তৃপ্তি পাতি-মাহে গাজি ॥ ইষ্ট মিত্ৰ বন্ধু বৰ্গ সবাকো জনাব । ক্ষিতী মতে
নিমন্ত্ৰণ কাকো নকাৰিব ॥ ভক্তিমন্ত জন যিতো আহিব শুনিলে । সভা পাতি-
১৫। ৰঙ্গ মনে বহিব সকলে ॥ বিধিমতে পূজা যদি কৰন নজায় । ভক্তি কৰি দ্ৰব্য
ৰাখি সভাক পাতয় ॥ তোমা-মোৰ কাহিনীক পাঞ্চালী আখ্যানে । সন্ধ্যাদি গাহিব
লোকে ভক্তিৰে শ্ৰৱণে ॥ সভা ভঙ্গ কৰি শেষে আশীৰ্ব্বাদ লয় । ঘৰাঘৰি যাব সবে
প্ৰসাদক খায় ॥ প্ৰসাদ না খাব গৃহে কৰ্ম্ম ক্ষেত্ৰে খাব । বাসি কৰি প্ৰসাদক কদাপি

নখৰ ॥ মৰে লৈয়া প্ৰসাদক বাসি কৰে যদি। সৰ্ব্ব নাশ হৈবে তাৰ ৰাজতুল্য গাদি ॥
মোহোৰ প্ৰসাদ যিতো কৰিবে হেলন। তাৰ নাম ৰাশি সৰ্ব্ব মোহোৰ বসন ॥ ইহাৰ
দৃষ্টান্ত কথা ভাৰতে প্ৰচাৰ। কিৰূপ ঘটিল দশা শ্ৰীবৎস ৰাজাৰ ॥ বহু ক্ৰিয়া কৰ্ম্মে
পাছে ভৈলো হো সদয়। বহুদিন পাছে তাৰ কষ্ট নিবাৰয় ॥ মোক চিন্তা কৰি যিতো দুৰ্গতি
১৭। নাশয়। ৰাজ্য চিন্তা কৰি পাছে সুখক লভয় ॥ মোহোৰ কীৰ্ত্তন সদা শুনৰ শ্ৰৱন। সৰ্ব্ব
চিন্তা দূৰ ভৈল বিঘ্নাদি খণ্ডন ॥ শত্ৰুৰ ৰক্ষক যাৰ মাত্ৰ ভগৱতী। নাৰায়ণে অংশে
জন্ম যিতো গণপতি ॥ মোৰ দশা খণ্ডাইবাক নাহিকে শকতি। স্বয়ং ব্ৰহ্মা বিধিকৰ্ত্তা
নেদেখে দুৰ্গতি ॥ মোৰ কোপ দৃষ্টি কভু বাৰন নহয়। মোহোৰ পূজন বিনে গতি নোপজয় ॥

তব পুত্ৰ মৃত্যু মই হৰো অলক্ষিতে। একস্মাতে অদৰ্শন কৰিলো স্বৰতে॥ মোত
ভক্তি কৰি দিজে পুজিলা যেতিয়া। তুষ্ট হৈয়া মৃত্যু দূৰ দিলো হো তেতিয়া॥ মোক ভক্তি
লোক পূজা মোকে কৰে ৰতি। কোনো গ্ৰহ কোপ তাৰ নহৈবে সম্প্ৰতি॥ ধনজন
পুত্ৰ ভাৰ্য্যা আনন্দে থাকিব। ক্ষয় নাহি নিত্যে বৃদ্ধি মোহোক পূজিব॥ নিজ দশা
১৮। স্বান্তৰ্দ্দশা হোয়ে দশান্তৰে। গ্ৰহ প্ৰত্যন্তৰে কিম্বা অন্যান্য গোচৰে॥ জন্মাষ্টম
ৰাশি স্থিত যিতো দুষ্ট দোষ। সকলো বিনাশো মই লভিয়া সন্তোষ॥ ৰাজা প্ৰজা দুখি
সুখি কৰিবে পূজন। সাধ্য শক্তি ভেদে মোক সেবিবে চৰন॥ কৃষ্ণ গো মহিষাদি
শ্যামল কম্বল। কৃষ্ণ মেষ হয় হস্তি বস্ত্ৰ সুনিৰ্ম্মল॥ লৌহ খড়্গ তাম্ৰপাত্ৰ তিল মাষ ফল।

* কৃষ্ণ হংস পাৰা পক্ষি [illegible] আদি যত (ভোজ্য)। শক্তি মত ভক্তি কৰি গোৰ্টাৰ পুজাত ॥
কৃষ্ণ ধান্য দক্ষিনাদি গোৰ্টাৰ সকল ॥* সংক্ষেপে কহিলো ৰাজা কৃষ্ণ দ্ৰব্য যত।
সোহোৰ পুজনে তৃপ্তি লভিবো সতত ॥* গ্ৰহাষ্টক বিপ্ৰে হতো কৰিবেক দান।
তদাভাৱে গুৰু দ্বিজে কৰিবে ৰক্ষন ॥ কুল পুৰোহিত যিতো তাকো দিব পাৰে।
ভক্তিভাবে কৰ্ম্ম দান কৰিব সাদৰে ॥ ত্ৰৈমাসিকে ষাণ্মাসিকে অথবা বৰ্ষান্তে ॥
১৭। অতুল ঐশ্বৰ্য্য পাবে পুজিবে একান্তে ॥ শত্ৰুহীন গ্ৰহহীন গন্য পৃথিবীতে। নৰ
পতি মান্য সিতো লভিবে সততে ॥ মুনি ভক্তিভাবে ৰাজা কৰিল প্ৰনাম। অন্তৰ্দ্ধান
হৈল শনি পুৰি মনস্কাম ॥ শুনা সব বন্ধুবৰ্গ কৰো নিবেদন। যুদ্ধে ক শনিৰ ভয়
কাৰিলো বন্দন ॥ হেন জানি সৰ্ব্বলোকে ধৰা কৃষ্ণ নাম। দ্বিজ গুনহা সে বোলে বোলা ৰাম ৰাম ॥
* মাসান্তে পক্ষান্তে যিতো নিত্য শনিবাৰে। পাৰ্ব্বতী শুনিয়া দাম কৰিব শক্তিৰে ॥

।।হুঁং।। অথ পয়াৰ ।। আৰে শুনা কথা আৰু দ্বিতিয় আখ্যানে। নৰপতি শনি
পুজা কৰন্ত যতনে।। মহুতি সম্ভাৰে বহু দ্ৰব্য দিয়া পুজা। নিত্য শনিবাৰে সেৱা
কৰিলন্ত ৰাজা।। বিপ্ৰক ৰাখিয়া তাতে ভক্তিভাব কৰি। নানা দ্ৰব্যে পুজে শনি বালক
সুমৰি।। বহুত বিভূতি ৰাজা লভিলেক পাছে। ৰাজ্যভাৰ লৈয়া ৰাজা সন্তোষে চলিছে।।
২০। বিপ্ৰৰ বিবাহ জন্য গুনিলা মনত। ৰূপে গুনে সুলক্ষনা কন্যা পাওঁ কত।। বেদজ্ঞ দ্বিজৰ
কন্যা যাচ্ঞা কৰে এক। শুভ দিন কৰি ৰাজা সমাৰৈ হোমক।। যৌতক দিলেক বহু ধন
মন কৰি। বহু আড়ম্বৰে বিহা কৰিল আবাৰি।। পঞ্চ গ্ৰাম আৰ্ট ৰাজা দ্বিজক দিলন্ত।।
ব্ৰহ্মোত্তৰ বৃত্তি ভুমি লভিল শ্ৰীমন্ত।। আৰু নানা বস্তু দ্ৰব্য ৰাজা দিলা অতি। ঘৰবান্ধিবাক

তাতে দ্বিজ ভৈলা মাতি ॥ সুন্দৰ গঠিত ৰম্য গৃহৰ প্ৰস্তুত । তত্ৰ মধ্যে থাকে দ্বিজ সভাৰ্য্যে
সহিতে ॥ নিত্য শনিবাৰে পূজা কৰে শনৈশ্চৰে । মহানন্দে কাল কাটি সভাৰ্য্যে বিহাৰে ॥
শনি তুষ্টে গ্ৰহ তৃপ্তি কৰন্ত ব্ৰাহ্মণে । প্ৰফুল্ল অন্তৰে শনি আসিলা ভৱনে ॥ বৰ দিয়া দ্বিজ
স্থানে আশ্ৰমে চলিলা । পুত্ৰ পৌত্ৰে ধনে ধান্যে বাঢ়োক বুলিলা ॥ মোৰ পূজা নহেলিবা
22। কহিলো বুজাই । তোমাক যাতনা দিবে কাৰো সাধ্য নাই ॥ এহি বাক্যে শনি দেৱ অন্তৰ্দ্ধান
ভৈলা । শনি-দ্বিজ প্ৰীতি বন্ধ ইমানে ৰহিলা ॥ ৫৪৮ ॥ আবে শুনা সাদাসৰ কাহিনী
শোভন । নামে সুবীমতি বৈশ্য পৰম সহন ॥ বিজয় নগৰে ঘৰ পৰম বিলাসী ।
বানিজ্য কৰ্ম্মত তাৰ মন অভিলাষি ॥ বহু অৰ্থ ক্ৰয় কৰে বানিজ্য চলাই । লক্ষ্মীমাত

নাহি তাৰ কষ্ট ক্ষয় খাই ॥ এক দিনা সপ্ত নোকা কৰিয়া যুগুত। বেপাৰে চলিলা সিতো
লভ্যৰ আশাত ॥ ফুৰি ফুৰি বহুকাল হতাশ ভৈলেক। আজোক লভ্যৰ কথা হৰিল মুলক ॥
বহুদিন ক্ষয় ভৈল বানিজ্য কৰিয়া। লভ্যাভাবে মহা দুঃখ আপুনি ভাঙ্গিয়া ॥ পুনু এক
দিনা আবে শুভ ক্ষণ চাই। বেপাৰ জোগাৰ লৈয়া সদাগৰ যাই ॥ নৌকা বাহি চলিলন্ত
২২/ গঙ্গাৰ ওপাৰে। সন্ধ্যাকালে নোকা ৰাখি উঠিলা কিনাৰে ॥ ওজবৰ [illegible] গ্ৰামে দেখে মহা
আয়োজন। দেখিবাক লাগি গৈল সদাগৰ মন ॥ দেখে বিপ্ৰ সুশৰ্ম্মাৰ ভৱন মন্দিৰে।
পাতি আছে শনি পুজা অদ্য শনিবাৰ ॥ সদাগৰে মনে গুনি বিস্মিত ভৈলন্ত। পুজা কাল
পুজা বিধি দ্বিজক পোৱন্ত ॥ ভক্তি সহকাৰে সিতো প্ৰনাম কৰিয়া। দ্বিজক সুধিলা তত্ত্ব

চৰণে নমিয়া ৷৷ তুষ্ট হৈয়া দ্বিজে পাছে বুলিলা আসেশী ৷ কোন জন বুলি বিপ্ৰে শোধন্ত
আশ্ৰ্যাসী ৷৷ বেপাৰি দোকানি মই লোকা সঙ্গে আছো ৷ বিপুল বিত্তাতি লই হাটে ঘাটে বেচোঁ
আঁছো ৷৷ সন্ধ্যা কালে উঠি এথা নদীৰ কোশত ৷ পূজা শব্দ শুনি আহো তোমাৰ
গুৰিত ৷৷ কৃপা কৰি কোয়া প্ৰভু পূজা ফল মোক ৷ কিজানি সেবিব পাৰো শুনিলে
২৩৷ ইহাক ৷৷ বিপ্ৰে বোলে শুনা কহো কহিবো তোমাত ৷ আদিত্য নন্দন পুজো গোপন দেশত ৷৷
শনিগ্ৰহ শনিবাৰে অশুভ ভঞ্জনে ৷ পুজন বিধান হৈতো পৰম নিপুন ৷৷ সমস্ত
বিস্তাৰি অন্ত পুজাফল শুনি ৷ দ্বিজ মুখে সদাগৰে বুজিলা কাহিনী ৷৷ সেবনৰ যুক্ত গ্ৰহ
মনত ভাবিয়া ৷ বিধানৰ কথা ক্ৰম শুধিলা নমিয়া ৷৷ বিপ্ৰে বোলে হৈতো পুজা কৰিবা যতনে ৷

পতিত পাবন শনি অধীম তারনে ॥ হরে দুঃখ পুরে বাঞ্ছা সিদ্ধি দাতা শনি। বিঘ্নী হর্ত্তা
শুভ কর্ত্তা পুজা মনে মানি ॥ সদাগরে বোলে প্রভু কি কহিবো আর। বানিজ্যে ভিকলু ভৈলো
কহিলোহো সার ॥ যদি মোক শনেশ্বরে অনুকুল করে। করিবো তাহার পুজা বিস্তর
সম্ভারে ॥ তোমোলা বান্ধিলো মই তোমার আগত। তব বাক্য শীরে ধরি চলিলো লোকত ॥
28। প্রাতঃকাল হৈল মাত্রে লোকক লৈয়া। কিনা বিকা করি বিত্ত বিভুতি লভিয়া ॥ নানা
দেশ নগরাদি বিস্তর ভ্রমিলা। বিপুল দৌলত পাছে সদাগরে পাইলা ॥ মহা মহা
নগর্ত্ত করে বারবার। শনির কৃপাতে লক্ষ্য লভিল অপার ॥ মায়াগ্রস্ত হৈয়া
সিতো পুজা পাসরিলা। ধনাধ্যক্ষ সদাগর গর্ব্বেতে ভ্রমিলা ॥ পুজা ত্যাগি দেখি শনি

পিত অন্তৰে। দণ্ড দিবো বুলি শনি ভাবিলা অন্তৰে॥ প্ৰাণে নেমাৰিবো তাহ্নক কষ্টমাত্ৰ
দিবো। পুত্ৰ হেলনৰ কথা স্মৰণ কৰাবো॥ এহি মনে শনি গ্ৰহ কোপাবিষ্ট হই।
সবৰ খবৰ কৰিবাক সদাগৰে চাই॥ কাল মুহূৰ্ত্তক দেখি ৰাশিত প্ৰবেশ। দিনে দিনে
অমঙ্গল ঘটিছে বিশেষ॥ এক দিনা ৰাজগৃহে চোৰ সোমাইলেক। লুটি পুটি দ্ৰব্য
২৫। ধন বিস্তৰ নিলেক॥ নানা স্থানে কটোৱাল ভ্ৰমিছে বিচাৰি। চোৰক নেপাই সবে
^ শনিগ্ৰহে ভৈল পিড়া তাহাৰ শৰীৰে॥ সপ্ত
ভৈলা হাহাকাৰী॥ দৈৱ বলে মন্দ গ্ৰহ ভৈল সদাগৰে। [redacted] মনী এক
খানি অল্প মূল্যে কিনি। সদাগৰ ৰাখি আছে যত্ন মনে গুণি॥ একদিনা
সদাগৰ চলিলা বজাৰে। মনি বিকিবাক লাগি বসিলা দুৱাৰে॥ ভ্ৰমি ভ্ৰমি

ৰাজ দূতে হাটৰ ভিতৰে। গমি গমি তত্ত্ব কৰি ফুৰে নিৰন্তৰে ॥ অকস্মাতে দৃষ্টি গৈল সদাগৰ ফালে।
ধনি হাড় লৈয়া সিতো বসিছে অকলে ॥ কোতোৱাল সব আসি মিলিল তথাত। পশ্চাৰে বান্ধিলা
আঙ্কুবী বান্ধিয়া হাতত ॥ গধ্যা লগাই টানি নিলা ৰাজাৰ মহলে। থিকাণ্ডক-গোৰ-চৰ অসিম
কৰিলে ॥ ৰাজাৰ সম্মুখে লৈয়া ভেটালে চোৰক। সদাগৰী [redacted] চোৰ জানি দিলেক ফাটক ॥
২৮। সদাগৰ নিৰুত্তৰ বাক্য মুখে নাই। হাহাকাৰ কৰে তাৰ ভৃত্য সমুদাই ॥ মহা দুঃখ
দিয়া ৰাজা ফাটকে ৰাখন্ত। মোৰ কষ্টে কান্দি [redacted] থাকে দুঃখ নাহি অন্ত ॥
কাৰাগাৰে সদাগৰে সঙ্কটে পৰিয়া। শনৈশ্চৰ গ্ৰহ আৰে মনত সুমৰিয়া ॥ শনি গ্ৰহ
দশা বুলি ভাবে সদাগৰে। পূজল হেলন দোষে এহি গতি মোৰে ॥ আদিত্য নন্দন সুমৰি

কৰিলো মিনতি। নপাসৰো গ্ৰহ পূজা কৰিলো কাকুতি॥ লভিলো হো উগ্ৰদণ্ড
মুক্ত কৰা আবে। এহি বুলি সদাগৰে স্তুতি স্তৱ গাবে॥ ভক্তাধীন শনিগ্ৰহ তুষ্ট
ভৈলা শেষে। ক্লেশ দূৰ কষ্ট মুক্ত চিত্তত বিশেষে॥ ৰাজাক দেখালে স্বপ্ন অতি
ভয়ঙ্কৰ। কি হেতু কাটকে ৰাখা সাধু সদাগৰ॥ দেশে দেশে ভ্ৰমি যিটো কৰিছে
২৭। বাণিজ্য। তস্কৰ নহয় যিটো কৰিলা অনাজ্য॥ তোৰা মাল কদাপিতো নকৰে
বাহিৰ। গুপ্ত কৰি ৰাখে সবে ঘৰৰ ভিতৰ॥ কিৰূপে বাহিৰ কৰি আনিব
বন্দৰে। দূত বাক্য শুনি তুমি দণ্ডিলা কিঙ্কৰে॥ বিজ্ঞ নৃপ হৈয়া তুমি নকৰা বিচাৰ।
এতেকে উচিত দণ্ড দিবো হো তোমাৰ॥ মোৰ ভক্ত বন্দি কৰা অপৰাধী ভাৰী। দেখি থাকা

ৰাজা তুমি ভৈলো তোৰ অৰী ॥ বহুগুন দ্ৰব্য সঙ্গে যদি মুক্ত দিয়া ।
তেবেসে তাৰিবা তুমি পাবা মোৰ দায়া ॥ এহিমতে শনৈশ্চৰে চেতালে ৰাজাক ।
মহাভীত হৈয়া নৃপ আনিদ্ৰা ভৈলেক ॥ প্ৰভাতে উঠিয়া ৰাজা কোতোয়াল মাতি ।
কাৰাবদ্ধ সদাগৰ আনালে সম্প্ৰতি ॥ মহা দুঃখ দেখি তাৰ ৰাজাৰ প্ৰনতি ।
২৮ কৰ্ম্মদোষে দণ্ড ভৈল কৰিলো কাকুতি ॥ মুক্ত দিলো জানা প্ৰভু ক্ষেমা গুনাকৰ ।
অবিচাৰে বান্দিঘৰে ৰাখো সদাগৰ ॥ যি ভৈল সি ভৈল আবে ধৰিলো চৰনে ।
ক্ষমা কৰা অপৰাধ পূজো আভৰনে ॥ বহুত মি[illegible] কৰি কৰাইলন্ত স্নান ।
নানা দ্ৰব্যে পূজে পাদ কৰালে ভোজন ॥ ৰাজা বোলে অপৰাধ ক্ষমা কৰা মোৰ ।

এ কথাত মহা শাস্তি ভোগিলা অপাৰ ॥ সাধুৰ স্বভাবে তুমি ক্ষমাসাগৰ হই।
ক্ষেমা দিয়া মোক আবে নামিলো নিশ্চই ॥ প্ৰকৰ্ট কৰিয়া মোক দিয়া পাৰি
চয়। কোন দেৱ ভক্ত তুমি কহিবা বুজায় ॥ কিৰূপ পূজন তাৰ কিবা নামে
খ্যাত। বিস্তাৰিয়া কোয়া দেৱ ধৰো চৰনত ॥ ৰাজাৰ মিনতি ধুতি শুনি মুনি
২৭। সাদাসৰে। গৰ্তুৰ বচনে (বানী) বুলিলা বিপ্ৰৰে ॥ দেখো ৰাজা গ্ৰহ সেৱা কৰিতে
জুয়াই। হেলেন কৰিয়া মই মহা কষ্ট পাই ॥ শনৈশ্চৰ নামে গ্ৰহ পৰম অদ্ভুত।
যাৰ সেৱা ফলে ধ্বংসে যি দোষ সম্ভূত ॥ তোমাৰ কদাপি দোষ নধৰোহো মই।
সেৱা পাসৰিয়া মোৰ এহি গতি হই ॥ ৰাজাৰ আগ্ৰহ দেখি কহে বিশেষিয়া।

শনি পুজা-সেৱা বিধি দিলন্ত দেখিয়া ॥ যথা মতে পুজা দিলে শনি তুষ্ট হয় ।
কোপ দৃষ্টি দশা গ্রস্থ সমস্ত শুদ্ধয় ॥ মনোৰমা ভাৰ্য্যা লাভ সৰ্ব্বত্রে মঙ্গলে ।
বোয়াৰি শাহুৰ দ্বৈত পোলা গে কন্দলে ॥ ভাৰ্য্যা স্বামী সন্ধ যদি নহয় মিলন ।
অপুত্ৰীৰ পুত্ৰ আশে কৰিব মানন ॥ দৰিদ্ৰয় ধন আশে সঙ্কটে পাৰিবে ।
৩০। এবম্মাদি সৰ্ব্ব কৰ্ম্মে শনিক পুজিলে ॥ অপ্ৰয়াসে সিদ্ধি তাৰ কহিলো ।
নিশ্চয় । ভক্তি ভাবে শক্তি মতে সেবিব সদায় ॥ এহি মতে সদাগৰে সমস্ত ।
প্ৰকাশি । বিদায় লৈলেক পাছে বচনে আশ্বাসি ॥ বিপুল দৌলত দিয়া তাৰ ভেটী
সঙ্গে । বিদায় দিলন্ত ৰাজা কৰি মন ৰঙ্গে ॥ মহানন্দে সদাগৰে গমন কৰিলা ।

দ্ৰব্য বস্তু লৈয়া গাছে লোকা ভৰা দিলা ।। গণপতি সমাৰি সিতো উঠিলা লোকাত ।
অপাৰ মহিমা দেখি গুণিলা মনত ।। লোকা মেনিস্বাক লোসি ভৃত্যক আদেশি ।
~~[illegible]~~ মহোৰোলে পুজা আবে কৰিবো প্ৰকাশি ।। এহি মনে দিব্য
কৰি চলিলা গান্ধাত । শনি কৃপা-বৰে দুঃখ নৰ্ভেল পথত ।। শনি তুষ্টে অপ্ৰয়াসে
৩১। দেশক চাপিলে । আপোন মৰৰ মাৰ্গে লোকাক লগালে ।। দৈৱ যোগে মোহি দিলা
শনিৰাৱ পাই । কৰিলন্ত শনিপুজা সদাগৰে যাই ।। বিপুল সামগ্ৰী দিয়া পুজিলন্ত
শনি । বন্ধুবৰ্গ ইষ্টমিত্ৰে দেখিলা কাহিনী ।। পুত্ৰ ভাৰ্য্যা ধনজনে ৰহিলা আনন্দে ।
শনিব্ৰত প্ৰকাশিলা তাৰিলা গোবিন্দে ।। নিত্য শনিবাৰে পুজা কৰে সদাগৰে ।

পৃথিৱীত শনি পূজা কৰিল প্ৰচাৰে ।। যেহিৰূপে ৰবিসুত অসিয়া আসনে । ভক্ত
বাঞ্চা পূৰ্ন হেতু আছিল যেখনে ।। শুদ্ধ ভোগ নৈবিদ্যাদি যতনে ৰাখিব । যথা
বিধি ভোগোৎসর্গ ব্ৰাহ্মনে কৰিব ।। এবং ক্ৰমে স্বয়ং শনি প্ৰকাশ কৰিলা । প্ৰকট
কৰিয়া বিপ্ৰে অন্তৰ্দ্ধান ভৈলা ।। প্ৰসাদ ভুঞ্জিয়া সবে লৈল সৰাসাৰি । দ্বিজ হুনে হাসে
৩২। ভালদ শ্লোকক বিচাৰি ।। গ্ৰহদোষ দেব দোষ বিশ্লীনি সোহোৰ । দুৰ্বকৰা প্ৰভু
মোৰ কৰিলো কাতৰ ।। সাধুবন্ধু গুৰু জনে বৰাদিয়া মোক । শনিৰ পাঞ্চালী বুলি
ৰচিলো সশ্লোক ।। বড়াভৈনী দেখি যদি মোহোৰ পয়াৰে । হৰিকথা জানি মোক
ক্ষেমিবা অন্তৰে ।। শুদ্ধবা অশুদ্ধে বুজি কৰিলো বন্দন । শ্ৰৱন কীৰ্তন কৰি আচৰা পূজন ।।

পুৰাণ কাহিনী হওঁ পৰম পবিত্ৰ। স্কন্দ পুৰাণক চাই ৰচিলো চৰিত্ৰ ।। বিশ্বামি-
ত্ৰক আৰে কৰিলো প্ৰনাম। গোবিন্দ কিঙ্কৰে বোলে বোলা কৃষ্ণ নাম ।।২০।।
ইতি শ্ৰী শ্ৰী শনৈশ্চৰ গ্ৰহ দেৱতা সুপ্ৰীতি অৰ্থে, হৰি বোল, হৰি বোল ।।২০।।

(ইতি শনি-পাঁচালী সমাপ্ত)

৩৩। স্তুতি-

(১) ।। নাম ।।

[illegible]-ঘোষা ।।।। অ—শনি গ্ৰহ গোবিন্দ, ৰক্ষা কৰা মকুন্দ ।।।। পদ ।।

জয় জয় গ্ৰহ নাথ, তুমি দেৱ জগন্নাথ ।। হেন জানি ভজিলো হে, গ্ৰহ শান্তি-
কৰিয়োক ।। সন্ধ্যা কালে বসি সব, ধৰিলো হে নাম তব ।। নাম ধৰো

শনিবাৰে, এবিয়োক গ্ৰহ মোৰে ॥ কাকুতি মিনতি আতি, কৰিলো তোমাতে মতি ॥
সৰ্ব্ব দোষ ক্ষেমিয়োক, এনে কৰা অধমক ॥ তোমা বিনে নাহি গতি, তোমাতে-
কৰিলো ৰতি ॥ তোমাৰ অসীম লীলা, তুমি মুখ্য গ্ৰহ-শীলা ॥ যথা শক্তি
ভোগ দিয়া, কাতৰ কৰিছো দিয়া ॥ তুষ্ট প্ৰাপ্ত হোৱা দেৱ, তথু পাৱে কৰো সেৱ ॥
৩৪। তোমাৰ চৰণ ছাঁয়া, কৃপা কৰা মোৰ কাঁয়া ॥ কৰা প্ৰভু শুভ দৃষ্টি, দিয়া মোক
কৃপা বৃষ্টি ॥ কিবা দিয়া পূজিবোহো, তব পদে নেজানোহো ॥ অতি মুখ পাপি
আমি, এহি প্ৰভু গ্ৰহ স্বামী ॥ জীৱ পূজিছিতেন হয়, দশাগ্ৰস্থে যাকে পায় ॥ তেন-
ৰূপি জীৱ হয়; শুভ দৃষ্টি যাকে চায় ॥ হেন শনি গ্ৰহ মানি, প্ৰভু তুমি অগ্ৰগামি ॥

ৰক্ষা কৰা গুৰুদেৱ, চৰণে কৰিলো সেৱ ॥ সমস্ত সমাজে থাকি ; এহি এহি
বোলা ডাকি ॥ কৃষ্ণৰ কিংকৰ সবে, বোলা হৰি হৰি তেবে ॥ ॥ ১১ ॥
(২) ঘোষা ॥ ॥ গুৰুদেৱ-ভকতি নৰ্ভেল তুয়া পাৱে ॥ পদ ॥ তোমাক পূজিবে আৰে
নৰ্ভোল শকতি । তৱ সেৱাবলে লোক তৰিবে সম্প্ৰতি ॥ মুকুন্দ গোবিন্দ শাৰি গুৰু
৩৮। মুখ্য বুলি । দশাৰিষ্ট ভয়ে আবে ডাকিছো সমূলি ॥ কলিযুগে তৱ কোপে মিলিবে
বিভ্ৰাট । তথা হেতে এৰান কৰা গুৰুজুয়া বিভ্ৰাট ॥ চম্পক ৰাজাক তুমি কৰিলা উদ্ধাৰ ।
শ্ৰীবংশ ৰাজাক প্ৰভু উজ্জ্বাইলা নিকাৰ ॥ এতেক মহিমা ধৰি সংসাৰে ভ্ৰমিলা ।
গৰ্ব্ব খৰ্ব্ব কৰি বুলি জগতে মানিলা ॥ কাতৰে প্ৰণতি কৰি পূজিছো তোমাক । দাস

ধূলি দায়া কৰা প্ৰণামো সম্যেক ॥ ভক্তি হীন জ্ঞান হীন পশু তুল্য আমি । কৃপা কৰা
সদার্বৰ তুমি গ্ৰহ স্বামী ॥ তোমাৰ কটাক্ষে নষ্ট হোৱে যাৰ মতি । প্ৰণয় মিলগু অৰত
দুৰ্গতি ॥ কৃপা কৰা গ্ৰহনাথ নকৰিবা ৰোষ । তোমাৰ প্ৰসাদে খণ্ডিব সমস্ত দোষ ॥
শনি প্ৰিয় কৃষ্ণ বন্ধু কৃষ্ণ সে ঈশ্বৰ । কৃষ্ণ পূজি তুষ্ট হৈয়া কৰাহা উদ্ধাৰ ॥ শনি ভয়
৩৩/ মহা ভয় সংসাৰে বিদিত । শৰণে পশিলো আৰে চৰণে বিহিত ॥ হেনজানি সৰ্ব্ব
লোকে ধীৰা শনি নাম । আপদ খণ্ডুক আৰে বোলা কৃষ্ণ ৰাম ॥ ॥ ॥ ৩ ॥
(৩) ঘোষা ॥ ॥ শনি গ্ৰহদেৱ হৰে । সেৱকে কাতৰ কৰে ॥ ॥ পদ ॥ ॥ সমাজ পাতিয়া
[illegible] মণি সকলে । কৰিলো কাকুতি পূজি বিৰলে ॥ কৰুণা কৰিয়ো আৰে গোবিন্দ ।

গ্ৰহ ভয় দোষ নিয়া মকুন্দ ॥ গেলে বসু ধাবি কৰিলো স্তুতি । নিস্তাৰৰ হেতু কৰো
প্ৰনতি ॥ কলি শনি কুদি লোকে ঘোষিলা । তৰভয়ে দশো দিশ কম্পিলা ॥ হেন
হৰি প্ৰভু মোক উদ্ধাৰা । অল্পতে তাৰিলী হেঁয়া নিস্তাৰা ॥ মৰোয়ালী মুৰ মতি
বিস্তৰ । সবেও তোমাৰ ভৃত্য কিঙ্কৰ ॥ তিন জন পুত্ৰ ভাৰ্য্যা বিভূতি । সমস্ত
৩৭। তোমাৰ মায়া সম্প্ৰাপ্তি ॥ ভকতি মি লোক দিয়া সুফল । নকৰা নৈৰাশ কৰ্ম্ম বিফল ॥
তোমাৰ মহিমা মায়া অপাৰ । শনি নামে গ্ৰহ বিষ্ট দেহৰ ॥ অদ্যাবধি প্ৰভু এৰা
বাধা প্ৰত্যেক
আমাক । পুত্ৰ পৰিয়াল [illegible] ॥ সৰ্ব্ব গ্ৰহ দেৱ মানি তুমিসে । তোমাক
পূজিয়া তৰো বিশেষে ॥ আত বাৰ কাৰ আৰে কান্দিলো । তোমাৰ চৰণে দায়া মাগিলো ॥

গ্ৰহ দোষ দেহ দোষ সমস্ত । খণ্ডনে কৰিয়ো প্ৰভু প্ৰশস্ত ॥ কৰযোৰে কৰতাল
কৰিলো । দুঃখিত দৰিদ্ৰ কৃপা মাগিলো ॥ নৰনাৰী প্ৰজা সবে মিলিয়া । তব নাম
গুন ডাকো ঘোষিয়া ॥ এহি-এহি বুলি কৰো চীয়ঁৰ । শুভ দৃষ্টি মিলে আৰে শনিৰ ॥
শক্তি মতে ভক্তি কৰো তোমাক । দুঃখকষ্ট নিয়া তাৰা আমাক ॥ তোমাৰ প্ৰসাদ
৩৮। আমি ভুঞ্জিবো । দেহৰ কলঙ্ক তেবে ঘুচিবো ॥ হেন জানি সব লোক বাহিয়া ।
এক মনে বিষ্ণা নাম ডাকিয়া ॥ শনিভয় দোষভয় সংসাৰে । শৰণে পশিলো
তাৰা নিকাৰে ॥ গ্ৰহমনি কৃষ্ণ দেব গোবিন্দ । ভজিয়া সবেও কৰে আনন্দ ॥
ঘটে ঘটে আছে প্ৰভু প্ৰকট । সমস্ত দুৰ্গতি নাশা বিসাৰ্ট ॥ গ্ৰহ দাস গুনহাষ গোস্বামী ।

ডাকি বোলা ৰাম ৰাম বিৰাশি ॥ ১৮৫ ॥ ॥ ॥

শ্ৰীশ্ৰীশৰ্বেশ্বৰ গ্ৰহ দেৱতা সুপ্ৰীতি অস্তে - হৰি বোলা - হৰি বোলা ॥

ইতি গ্ৰন্থ সমাপ্ত

৩৭। আৰে শুনা বন্ধু বৰ্গ মোৰ পৰিচয়। জন্মলাবন্ধাৰ সত্ৰ সবেও জানয় ॥
নৱগ্ৰামে সত্ৰ-থান বিদিত আছয়। পৰম শোভিত ক্ষেত্ৰ যুনত মানই ॥
দামোদৰি সত্ৰ হওঁ দেশত বিখ্যাত। ভাগৱতি সম্প্ৰদায়ি যযুৰ্ব্বেদি মত ॥
এহি সত্ৰে অৱতাৰ প্ৰভু ৰঘুদেৱ। মহাজ্ঞানী সাধুবৰ্গে তাঙ্ক কৰে সেৱ ॥

তন্ত্রে মন্ত্রে যন্ত্রে যোগে পৰম পাৰ্গত । পৰম তপস্বি যোগী বেদজ্ঞ দেশত ॥
পণ্ডিতৰ চূড়ামণি জগতে প্ৰকাশ । ক্ৰিয়াবান প্ৰভু দেব সৰ্ব্বত্ৰতে বিকাশ ॥
সন্ন্যাসীৰ বেশে প্ৰভু ভ্ৰমে নিৰন্তৰ । নানা দেশ তীৰ্থ স্থান ভ্ৰমিলে বিস্তৰ ॥
অতি বৃদ্ধ হৈয়া প্ৰভু বৈকুণ্ঠে চলিলা । বংশ-শীষ্য ৰাখি প্ৰভু ~~সদ্ৰূক~~ *দেহক এৰিলা ॥
৪০। * এহি প্ৰভু ৰঘুদেব মোৰ পিতৃ গুৰু । গোবিন্দ আগ্ৰাসী গেলা প্ৰভু কল্পতৰু ॥
গুনহাস নাম মোৰ ভুমীত বিদিত । মুঢ়মতি হৈয়া মই লেখিলো কাকত ॥
জুমলা কজাৰ সত্ৰে জনম থাকিলো । যথাবুতে গোবিন্দৰ ধৰ্ম্ম প্ৰকাশিলো ॥
সংক্ষেপে কহিলো মই আত্ম পৰিচয় । গোবিন্দ কিঙ্কৰ বুলি বুজিবা সবায় ॥
হেন জানি ভক্ত শীঘ্ৰে ধৰাৰ গুৰুৰ পাৱে । বোলা হৰি হৰি বুলি তৰিবা সবাৰে ॥ ইতি ॥